

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 1 – 2 leden - únor 2021

Ročník 11.

*Proč tedy lkát nad hvězdou, když ji stejně není možné
zastavit a snést z nebe?*

*Ona at' putuje cestou, která jí byla určena. Člověk at'
si jde po té své!*

Ivan Jefremov

Obsah:

Obsah:

Úvodní slovo – Stačí odvaha a čest

Metodika

Covid – 19

Očkovat nebo ne?

Sokolská soutěž – Kde domov můj

Nejenom pohybem živ je sokol

Únor 1948

O vlastenectví

Pravdy a lži českých dějin

Češi v Anglii a Sokol Londýn

Kaleidoskop – leden

Gregoriánský kalendář

Vznik církve Československé – husitské

První dokument o založení ÚK

Téměř neznámý svatý

K 6. lednu se vztahují..

Robert Falcon Scott

Stadion Štvanice

Premiéra opery Její pastorkyňa

Zázrak nebo podvod?

Únor - 4. února 1920

Dr. Emil Holub

Významné osobnosti měsíce února

Česko – maďarská smlouva

24. února 1894

A máme zaracha

Zprávy ze žup a jednot

Sokolské Brno se odkládá

In memoriam Vlastimil Vyhlás

Závěrečné slovo — A je to tady

Uvodní slovo

Stačí odvaha a čest

Skutečně by stačilo, kdybychom se podle těchto slov chovali všichni. Všem by bylo lépe a život by byl radostnější.

Každý z nás má vrozený určitý stupeň odvahy. Otázkou je – co to vůbec odvaha je a jak ji používáme – nebo zneužíváme. Jestli se někdo domnívá, že odvahou je záměr bez jakékoliv přípravy třeba lézt na Everest, je na pustém omylu. K tomu je potřeba dobrá příprava, trénink, potřebné vybavení a zajištění, finance, zajištění dopravy, stravování a spousta dalších „drobností“ bez kterých to prostě nejde. Bez toho to není odvaha. Ale pouze, ale pouze nezodpovědnost, nepřijatelné risk a hazard.

Tohle musí dojít každému rozumnému člověku! Horší je to při rozhodování o obyčejných věcích, běžných událostech a vzájemných vztazích. I tady je třeba odvaha k rozhodování a plnění povinností. Někdy je to dokonce těžší, protože k rozumnému uvažování a rozhodování jsme nuceni každý den.

Člověk byl obdařen rozumem – nic nedokážou ti, kteří se stále obávají toho, co přijde – nebo může přijít – a už předem váhají a vzdávají se. Je nutno přijímat život tak, jak přichází a dokázat se postavit nepříznivým okolnostem a vypořádat se s nimi. To je ta odvaha, kterou vyžaduje každodenní život.

Pokud se týče cti, je to obtížnější a náročnější – týká se celého člověka a celého jeho života. Naším předkům stačil ústní slib a podání ruky. Dnes sepisujeme dlouhé smlouvy a hledáme možné „obezličky“, které tyto smlouvy činí nepřehlednými a nabízejí možnost k obcházení. Je nutné je přímo studovat a dlouho se rozmyslet, než je podepíšeme. Také informace, které dostáváme v mediích nejsou relevantní a nelze jim věřit. To vzbuzuje zmatek a nedůvěru a vede k desorientaci lidí, nedůvěře a celkové otrávenosti. Celkově to snižuje akceschopnost společnosti. Všichni chápeme, že je tu něco špatně.

Ale co? A jsme zase tam! Potřebujeme lidi, kteří mají odvahu myslet a říkat nahlas, co si o čem myslí, diskutovat o tom a společně hledat řešení. Potřebujeme občany nebojácné, pracovité a čestné! Jinak nebude lépe!

*Člověk necht' šlechtný je,
dobrý a nápomocný.
Neboť jen tím odlišuje se
od bytostí všech,
co jich na světě známe!“*

To napsal velký německý básník Johan von Goethe. Nad tím je třeba dobře se zamyslet!
V dnešním světě to bez toho prostě nepůjde!

Jarina Žitná

Metodika

Poslední dobou stačí otevřít noviny, pustit televizi a první a poslední slovo, které slyšíte nebo vidíte, je „Covid – 19“. Nelze se tomu divit, nemoc, která se vyvinula v pandemii,

nás ohrožuje všechny. Zprávy o ní jsou různé, v podstatě se nesmírně liší, protože se s takovou pandemií svět setkává prvně a v podstatě s podobným onemocněním a na obranu zkušenosti nemá.

Nelze se proto divit, že se setkáváme s různými radami a zprávami – často rozporuplnými. Nezbyvá než si vybrat podle vlastního rozumu, poslouchat nařízení – a věřit a neztrácet rozum.

Covid - 19

Přišlo mi teď několik mailů., četla jsem různé zprávy na internetu. Z některých by se člověk zbláznil a čekal, že zítra bude konec světa. Nebude!

Jiné jsou optimistické – a zdá se i rozumné. Přeposílám proto rady dr. Bonnie Henry, hlavní lékařky z Britské Kolumbie"

Tato lékařka z Britské Kolumbie pomohla virus v provincii dostat dolů !!!

S viry pracuje již 20 let.

- 1. Možná budeme muset žít s C19 měsíce nebo roky. Jako žijeme i s chřipkou, nebo třeba žloutenkou. Tady taky pro prevenci stačí, pokud dodržujeme základní hygienická pravidla. Nepopírejme to a přestaňme panikařit. Nekomplikujte si příliš život. Naučme se s touto skutečností žít.**
- 2. Viry C19, které pronikly do buněčných stěn, nemůžete zničit pitím litrů horké vody - prostě chodíte jen častěji na toaletu.**
- 3. Mytí rukou a udržování fyzické vzdálenosti dvou metrů je nejlepší metoda pro vaši ochranu.**
- 4. Pokud doma nemáte pacienta C19, není nutné dezinfikovat povrchy vašeho domova.**
- 5. Balené zboží, benzínová čerpadla, nákupní vozíky a bankomaty nezpůsobují infekci. Pokud si umyjete ruce. Užívejte si života jako obvykle.**
- 6. C19 není potravinová infekce. Je spojován s kapénkami infekce, jako je „chřipka“. Neexistuje žádné prokázané riziko přenosu C19 potravou.**
- 7. Při mnoha alergiích a virových infekcích můžete ztratit čich. Toto je jen nespecifický příznak C19.**
- 8. Jakmile jste doma, nemusíte se urgentně převlékat a jít se osprchovat! Čistota je ctnost, paranoia není!**
- 9. Virus C19 nezůstává dlouho ve ovzduší. Jedná se o infekci kapénkovým přenosem - dýcháním, která vyžaduje blízký kontakt.**
- 10. Vzduch je čistý, můžete se procházet zahradami a parky (stačí dodržet vzdálenost fyzické ochrany). Borový les viry ničí.**
- 11. Použít normální mýdlo proti C19, ne antibakteriální mýdlo. Je to virus, ne bakterie.**
- 12. Nemusíte si dělat starosti s objednávkami jídla. Ale pokud chcete, můžete vše ohřát v mikrovlnné troubě. Tím se toho viru - i kdyby tam byl - stoprocentně zbavíte.**
- 13. Šance přivést si C19 domů s botami je jako být zasažen bleskem dvakrát denně. Proti virům pracuji už 20 let - kapénková infekce se tak nešíří!**
- 14. Nemůžeš být chráněn před virem tím, že konzumujete jablečný ocet, šťávu z cukrové třtiny a zázvor! Ale podpoříte tím výrazně imunitní systém. Zejména tím zázvorem - v kombinaci se skořicí.**
- 15. Dlouhodobé nošení roušky narušuje vaše dýchání a hladinu kyslíku. Noste to jen v davu. Ale zato - pokud jsme v davu - nosme roušku důsledně.**
- 16. Nosit mikrotenové rukavice je také špatný nápad; virus se může hromadit na**

rukavici, ale i uvnitř rukavice - zejména ve vlhkém prostředí zpocené ruky - a snadno se přenášet, pokud se pak dotknete tváře.

17. Lepší je pravidelně si umýt ruce. Imunita je velmi oslabena v nečistém prostředí.

18. I když jíte jídlo stimulující imunitní systém, pravidelně chod'te do parku, k vodě - a zejména do lesa. Borový les je ideální prostředí pro dýchání.

19. Přirozená imunita se u nás lidí po generace zvyšuje rozumnou VÝSTAVOU (EXPOZICÍ) PATOGENOVÝM ČINITELŮM, nikoli seděním doma a konzumací smažených, kořeněných, nebo sladkých jídel a slazených nealkoholických nápojů.

20. Nepromokněte a neprochladněte.

21. A k tomu alkoholu - ten nemají viry vůbec rády malá stopička tvrdého alkoholu (just a wee dram) rozhodně neuškodí - ba naopak !

Bud'te chytrí a bud'te informovaní - ale berte main-streamové informace s rezervou !

Používejte svůj rozum, nepodléhejte marketingové propagandě, používejte mozek - proto vám ho Stvořitel taky dal.

Žijte normálně život - rozumně a naplno.

Bud'te laskaví - k jiným, ale i k sobě, uklidněte se a bud'te v bezpečí.

Musíme to společně přežít!

Jarina Žitná

Očkovat nebo ne?

Tot' otázka ... Bude to brzy rok, co kolem nás probíhá pandemie novým koronavirem. Lidé již pomalu ztrácejí naději, že vše jednou skončí, začínají ztrácet klid. Podléhají nejruznějším zprávám, aniž by si ověřili, zda jsou skutečně pravdivé, zda to nejsou záměrně šířené lži. Většinu svého života jsem strávil v laboratoři, pracoval jsem s viry, které u zvířat vyvolávají nádory a leukémie, u lidí HIV vyvolávající AIDS. Když jsem kolem roku 1960 začal v ÚHKT pracovat na experimentální leukémii u myši, dostal jsem za úkol zjistit, zda původcem není virus. Tato leukémie, nalezená u myši MUDr. Pujmanem, se dala přenášet extraktem ze slezin na další pokolení myši a byla ve VÚFB a ÚHKT používána jako model při vývoji léků proti lidské leukémii. Mnozí kolegové byli přesvědčeni, že jsem se pomátl: virus a leukémie - je to vůbec možné? V roce 1966 jsme publikovali v časopise Neoplasma, že původcem této leukemie je virus a dokumentovali jak obrázky z elmikroskopu, tak dalšími laboratorními metodami. Za měsíc prof. Smetana v Neoplasmě náš nález potvrdil obrázky z elektronového mikroskopu. Přešel jsem na ÚMG ČSAV, kde jsem na problematice retrovirů a HIV dále pracoval. Tolik úvodem, abych vám dokázal, že jsem s viry pracoval nejen hlavou, ale i rukama. Když se člověk setká s novým patogenem, proti kterému si ještě nevytvořil protilátky, je onemocnění fatální. Příklad máme třeba u Eskymáků, které kosila rýma, kterou je nakazili Evropané... Podobně je tomu, když se některý virus u zvířat změní tak, že může infikovat lidi. To je případ současné pandemie koronaviru - Covid19. Na nový virus se musí okamžitě hledat nový lék. Zkoušet, zda se nějaký najde mezi již známými léky a ihned začít pracovat na léku novém, zcela specificky zaměřeném na tento virus. Na současnou situaci mám takovou říkanku: „Když na virus není lék tak nastane středověk“. Ano, jsme na tom stejně jako ve středověku, musíme se vrátit ke stejné ochraně jako naši předkové: karanténou a rouškami. Místo malování vápnem na dveře s nemocnými nám vše maluje televize. Málokdo ví, že jsme prodělali od roku 1945 několik závažných epidemií. Epidemii žloutenky typu A (nemoc špinavých rukou) a

AIDS. S první epidemií se Československo úspěšně vyrovnalo důslednou hygienou a preparátem imunoglobulinů. Mozkem jeho přípravy byl ÚHKT, který vedl prof. MUDr. Jaroslav Hořejší; výroba probíhala v dnes již neexistujícím ÚSOLu. Virus se šířil vodou a „špinavýma“ rukama. Prevence byla snadná: čistota a tepelné opracování potravy. Gamaglobulin se objevil velice brzy, vyráběl se již od roku 1950 ve zmiňovaném ÚSOLu. Také byla velice rozšířená virová leukemie hovězího dobytka. Původcem byl retrovirus, nemocné krávy se musely vybit, ekonomické ztráty byly velké. Nemoc se podařilo eradikovat zavedením jednoúčelových injekčních stříkaček. To byla práce veterinářů. Na počátku 80. let se objevil AIDS, šíří se pouze krví – transfuze, narkomani, a pohlavním stykem. Šíření krví se zamezí důsledným testováním dárců krve na HIV protilátky. V Bethesda v laboratoři R.C.Galla pracoval MUDr. Mikuláš Popovič z Onkologického ústavu SAV v Bratislavě. Podařilo se mu vytvořit buněčnou linii, ve které se dal in vitro „pěstovat“ HIV. To byl obrovský úspěch, neboť Popovičův objev ihned umožnil rozvinout výzkum HIV a hlavně vypracovat testy na protilátky a PCR testy na virovou RNA. Tady také stačila hygiena, testování a hlavně zdravý rozum. Kdo nechtěl, neonemocněl. Jak prosté. Coronaviry se šíří vzduchem, tady pomohou pouze roušky a karanténa. To je tedy ten návrat do středověku. Ale oni naši předkové měli zkušenost, léky ani znalosti nebyly, očkování se začalo používat až koncem 18. století. Roušky, karanténa a označování domů, kde jsou nemocní. A čekalo se na promoření. To jsou ta opatření přejatá od předků. Měli bychom je ukázněně dodržovat, jejich nerespektováním virus dále rozšiřovat! Tvrdí se, že vláda jedná zmateně a mění svá rozhodnutí. Já si myslím, že je mění proto, že neodmítá požadavky opozičních politiků. Lidé si už musí zvyknout, že viry, jejich replikace a další šíření patří do sféry přírodních zákonů, kde není místo pro zákony lidí. Virus bude vždy o krok před námi. Ne že by byl inteligentní, ale lidé jsou hloupí, když si myslí, že přechytračí přírodní zákony. Pouze léky šíření viru nezabráníme. Musíme viru preventivně zabránit vniknout do lidské buňky. K tomu slouží vakcinace neboli očkování. Donedávna byly hroznou chorobou pravé neštovice. Letos tomu bude 225 let první úspěšné vakcinace proti pravým neštovicím Edwardem Jennerem. Tento lékař si všiml, že ženy, které dojily krávy, nikdy neonemocněly pravými neštovicemi. Při dojení se totiž nakazily kravskými neštovicemi. On usoudil, že je kravské neštovice ochránily od infekce těmi pravými. Z vřídků nemocných krav odebíral tekutinu a vpravoval ji zdravým lidem. Ti nakaženi nebyli. Kráva se latinsky řekne vacca. Jenner tekutinu nazval vakcinou a celý postup vakcinací. Vakcinace vyvolává v člověku tvorbu specifických protilátek na dosud neznámý antigen. Paměťové buňky si antigen zapamatují a při dalším setkání (infekcí virem) spustí syntézu protilátek. Vakcíny jsou oslabené nebo inaktivní viry nebo bílkoviny z membrány viru vážící se na receptor na buňce. Nebo se vloží gen pro tuto bílkovinu do jiného viru, který se replikuje v lidské buňce, ale nevyvolává nemoc. Jak se replikuje, tvoří se bílkovina toho „zlého“ viru a vytvoření protilátek. Tomuto viru - „nosiči“ - se říká vektor. Nejmodernější vakcinace je použití mRNA. Není používán ani původní virus, ani žádný vektor. Vakcínou je přímo mRNA, která se syntetizuje na virové RNA pro spike protein zcela „in vitro“, bez účasti buněk. Takto získaná mRNA obsahuje informaci pouze pro syntézu virové struktury (výčnělku, spike). V dalším kroku se zbaví všech příměsí z reakční směsi, obalí se tukovým obalem na ochranu před štěpícími enzymy a spolu se stabilizátorem a pufrům je uložena do transportní lahvičky. Stabilizátor a pufr jsou chemikálie běžně používané při výrobě vakcín. Při aplikaci do svalů mRNA (stále v tukovém obalu) vnikne do buňky, kde po vstupu do cytoplasmy se naváže svou specifickou strukturou na polysom, což je buněčná „továrna“ na bílkoviny. Představte si to jako běžící pás: na jedné straně jede mRNA s předpisem bílkoviny a na druhé straně vzniká nová bílkovina. Ta se ihned transportuje k buněčné membráně, na

jejíž vnější straně vytvoří spike. To je signál pro imunitní systém: „Pozor, zde je něco nového“ - a rozjede se imunitní odpověď. Po skončení své úlohy se mRNA ihned rozloží. Není pravda, že je vložena do lidského chromozomu. V lidské buňce neexistuje žádný systém zpětného přepisu RNA - DNA a integrace do jaderné DNA – chromosomu. Reversní transkripce je výhradně u retrovirů, neboť je důležitou složkou jejich životního cyklu. Pokud vám to bude někdo tvrdit, tak mu řekněte, že říká stejný nesmysl, jak že Země je středem Vesmíru a je placatá. Prostudoval jsem si všechny údaje k dostupným vakcínám mRNA a s vektory. Všechny jsou vyrobeny známými postupy, neobsahují žádné toxické látky a mají dobrou účinnost. Slabinou mRNA vakcín je jejich tepelná nestabilita, to se může časem zlepšit. Po první dávce ještě nejste chráněni, ale až po 14 dnech od druhé dávky - to uvádějí výrobci obou vakcín. To znamená, že do té doby musíte zachovávat středověk: chránit se rouškou a dodržovat karanténu! Lék, aby účinkoval, tak mu musíte věřit - tak tomu je i s vakcínou. Znáte mne, jsem jeden z vás. Občas napíšu něco do Devítky, s manželkou jsme v naší sokolské jednotě cvičili vaše děti. Očkovat se nechám také, musím jít příkladem.

RNDr Otakar Mach, Sokol Prosek

Sokolská soutěž – Kde domov můj

- 1) *Jméno autora dramatu „Matka“*
- 2) *Jak se jmenovali dva psi v Babičce Boženy Němcové*
- 3) *Která z těchto dvou řek nepramení na Šumavě? Otava nebo Bečva?*
- 4) *Jak se jmenuje náš dlouholetý úspěšný reprezentant v hodu oštěpem?*
- 5) *Kolik kusů má tucet a kolik kopa?*
- 6) *Jméno nejvyššího vrcholu Krušných hor*
- 7) *Která řeka protéká Libercem?*
- 8) *Kdy bylo otevřeno Národní divadlo?*
- 9) *Kdo vyhrál zlatou na kruzích na OH V Berlíně roku 1936?*
- 10) *Které barvy má na své vlajce Finsko?*

Nejenom pohybem živ je sokol Únor 1948

Výsledky války velice silně ovlivnily situaci v Československu. Česká domácí politická a demokratická elita byla během okupace naprosto programově Němci zlividována. Ti, kteří přežili koncentráky nebo se vrátili z exilu, vůbec nemohli ovlivnit poválečný vývoj v Československu. Agrární strana nebyla povolena v důsledku kolaborace jejích vedoucích představitelů s Němci. Byly povoleny pouze čtyři strany – lidovci, národní socialisté, sociální demokraté a komunisté, dvě strany středové a dvě levicové. Na Slovensku byla mimo tyto strany ještě Demokratická strana.

Volby v roce 1946 byly provázeny velice silnou propagační přípravou, v níž se předvedli komunisté (slibovali sedlákům půdu z velkostatků!). Vesnice pak hlasovaly pro KSČ. Komunisté volby vyhráli v českých zemích se 40% hlasů, na Slovensku zvítězila Demokratická strana. Ale i tak celostátně překročila KSČ hranici 30%. Vláda měla 26

členů, z nichž komunistů bylo devět, po čtyřech měli lidovci, národní socialisté a zástupci Demokratické strany, tři byli sociální demokraté a dva nestraníci. Klíčové ministerstvo vnitra obsadil komunista Nosek, za války byl v exilu v Londýně.

V průběhu roku 1947 začala se situace pomalu vyhrocovat, komunisté se snažili infiltrovat do vládních úřadů, stran a spolků. Ke střetu došlo v únoru 1948, když ministr Nosek nahradil několik nekomunistických důstojníků v SNB komunisty. Přestože vláda ve svém usnesení z 13. února tento Noskův zásah zrušila, Nosek odmítl usnesení splnit. Proto se na protest proti postupu ministra vnitra rozhodlo dvanáct ministrů demokratických stran nezúčastnit se schůze vlády 20. února a podali demisi. Scházely pouze dva hlasy k tomu, aby vláda padla a prezident mohl podle ústavy vypsat nové volby. Za tohoto stavu měl svázány ruce, nemohl nic dělat, bylo by to protiústavní jednání. Bohužel, ani socdem ministři, ani nestraníci se k demisi nepřipojili (Jan Masaryk!) Stačilo jen málo, jen ty dva hlasy. Dva socdem podali demisi až 25. února, a to už bylo pozdě.

Prezident Beneš stál před těžkým rozhodnutím, přijmout demisi a předat moc komunistům nebo ji nepřijmout a riskovat občanskou válku. Komunisti v čele s Gottwaldem spustili tvrdý nátlak na prezidenta Beneše:

Proběhla řada akcí: 21. února demonstrace na Staroměstském náměstí, 22. února sjezd závodních rad, 24. února generální stávka. Současně byla zatčeno asi 450 nársoc a lidoveckých funkcionářů, ti byli později propouštěni. Komunisté ze závodních hlídek vytvořili ozbrojené oddíly komunistické strany – Lidové milice. Nelze pominout významnou roli Františka Kriegla při formování milic a jejich vyzbrojování.

Komunisté stupňovali obrovský nátlak na prezidenta Beneše, aby demisi přijal. Na prezidentovu podporu vystoupili pouze vysokoškolští studenti pochodem na Hradčany. Byli zadrženi SNB v Nerudově ulici a rozeznáni. Později byli vyloučeni ze studia a bylo jim znemožněno studia dokončit. Někteří ze zatčených studentů skončili v Jáchymově.

Stačilo, aby se v nastalé situaci odstoupivší ministři vrátili do vlády a tím by zcela zmařili plány Gottwalda. Ale oni ponechali vše na bedrech prezidenta Beneše, aby rozhodl sám. Při tom dobře věděli, že pan prezident Beneš je vážně nemocný, Mnichovské události a za války Benešovo velké úsilí za obnovení Československa velice podlomily jeho životní síly. Tito ministři se zachovali vůči panu prezidentovi ezodpovědně a sobecky.

Gottwald se přiznal, že se modlil, aby ministři tu svou hloupou demisi nezrušili, že by jinak byl vyřízen a komunistický puč by skončil. Neuváženost demokratických ministrů otevřela komunistům cestu k ústavnímu puči.

Prezident Beneš ustoupil před hrozbou občanské války a vojenské intervence Sovětů a proto demisi přijal.

(Poznámka: Polsko mělo za války dvě vlády, Jednu v Londýně a druhou v Lublinu. Občanská válka mezi nimi v Polsku probíhala od roku 1945 po několik let. Dnes mnozí vyčítají prezidentu Benešovi, že se vracel z Londýna do republiky přes Moskvu. Jsem přesvědčen, že kdyby zůstal v Londýně a do Moskvy nejel, v roce 1945 by vznikla prosovětská rudá vláda v Košicích Vzniklo by dvojvládí Londýn – Košice, s následky podobnými jako v Polsku.)

Vláda byla doplněna o nové ministry z demokratických stran, ochotnými kolaborovat s KSČ.

V Praze byli již delší dobu sovětské poradci, řízení velvyslancem Zorinem, kteří zřejmě stáli za následujícími událostmi.

Za nevyjasněných okolností 10. března zemřel Jan Masaryk.

Ve společnosti nastaly ihned velké změny. Byly vytvářeny akční výbory (nevolené, ani definované v ústavě), které prováděly čistky v ministerstvech, úřadech, továrnách, na

školách všech stupňů, ve spolcích (také v Sokole se zmocnili vlády soudruzi). Nepohodlní lidé byli vyhazováni okamžitě z práce, odborníci byli nahrazováni komunistickými kádry, vysokoškolští učitelé nekomunisté mizeli z univerzít, rovněž tak vysokoškoláci, když byli organizováni v demokratických stranách nebo byli ze selských, živnostenských nebo buržoazních rodin. Odhaduje se, že během krátké doby bylo tak postiženo přes 200000 lidí. Někteří z těchto fanatických komunistů, kteří se aktivně podíleli na akčních čistkách, se po roce 1968 angažovali v disentu!!! Také na roli Františka Kriegla se zapomenulo. Toto vše byly neústavní činy.

První političtí emigranti prchali na západ. Jim skutečně šlo o život.

Byla zavedena cenzura. Byl vypracován seznam nevhodné literatury a zahájeny čistky ve veřejných knihovnách, odkud byly tyto knihy odváženy do stoupy. Jednalo se zejména o spisy Masarykovy a Benešovy, Čapkovy a mnoha dalších.

Národní výbory, vedené komunisty, organizovaly razie u obchodníků textilím, potravinami a podobným zbožím. Pod záminkou, že se jedná o spekulace, bylo zboží zabaveno a obchodníci byli souzeni veřejnými Lidovými soudy. Pamatuji se, že v Jilemnici se pan Kobr, obchodník s textilím, oběsil během razie.

Volby do Národního shromáždění proběhly 30. května, kandidáta byla jen jedna, Národní fronta. Pro ní se vyslovilo 89% voličů. Jiná možnost nebyla.

Prezident Beneš odstoupil 7. června, odebral se do své vily v Sezimově Ústí. Byl těžce nemocný a své nemoci podlehl za tři měsíce 3. září 1948.

Klement Gottwald byl zvolen novým prezidentem 14. června 1948, premiérem jmenoval Antonína Zápotockého.

Na XI. Vsesokolském sletu na sokolském průvodu Prahou Sokolové manifestačně projevovali své sympatie a úctu panu prezidentu Benešovi, tribunu s komunistickou vládou ignorovali. Následovalo zatýkání. Na sletu naposledy veřejně zazněly sokolské písně. Po celou dobu minulého režimu jen s výjimkou roku 1968 byly na indexu zakázaných písní.

Také při pohřbu prezidenta Beneše 8. září došlo ke klidným manifestacím občanů a po pohřbu se zatýkalo.

Když se nyní zamýšlím, jaký život vlastně měl prezident Beneš, docházím k závěru, že již od studentských let, když se pečlivým studiem připravoval na svoji životní dráhu, pracoval pro Československou republiku a také za ní položil svůj život,

Již od roku 1945 docházelo k přemalovávání našich dějin. Den republiky 28. říjen byl přejmenován na Den znárodnění, po únoru 1948 byla z našich dějin vymazána jména Tomáš Garigue Masaryk, Edvard Beneš, Milan Rastislav Štefánik. Nemluvilo se o Československých legiích, to bylo intervenční vojsko kapitalistů proti Sovětům, z historie se zmiňovala selská povstání nebo dělnická hnutí. Odboj za okupace vedli pouze komunisté.

Pracoval jsem v ústavu, který vedl pan prof. Hořejší. V roce 1948 byl asistentem na klinice prof. Hynka, který byl osobním lékařem pana prezidenta Beneše. Byl přítomen, když prof. Hynek. pana prezidenta vyšetřoval. Jeho zdravotní stav byl velice vážný a znalosti tehdejší medicíny nedávaly naději na zlepšení stavu.

V únoru 1948 jsem byl v kvartě gymnázia v Jilemnici. Dobře se pamatuji na volby v roce 1946 i na události v gymnáziu po 25. únoru. Druhý den byli studenti všech tříd svoláni do velkého sálu, kde vedle pana ředitele stál mladší muž, asketického vzhledu. Pan ředitel nám toho muže představil jako nového ředitele, pana Rydvala. Byl to učitel na obecné škole, velký soudruh.

V příštích dnech nás pan exředitel spolu s několika staršími kolegy opustil. Noví profesori přišli po prázdninách, rovnou z fakult, vynikající kantoři, žádní komunisté, za mnoho jim vděčíme.

Když jsem se 25. března vrátil ze školy domů na oběd, našel jsem byt vzhůru nohama. Byla u nás „návštěva“, odvezla si tatínka do Kartouz (to je nyní trestnice Valdice). Následující den přišel do třídy ředitel Rydval, já jsem musel na chodbu, zatímco on poučoval spolužáky, jak se mají ke mně chovat, že můj tatínek je nepřítel socialismu. Ale asi neuspěl, spolužáci se nezměnili.

Když došlo k akci zakázané knihy, jako jediný student jsem pomáhal profesorům vybrané knihy odnášet ven ze školy do bezpečí, aby nebyly zničeny.

Tatínek nám občas poslal z vězení moták, dobře se na to pamatuji.

V Sokole byl tatínek cvičitelem starších žáků a dorostu, právě v Kartouzích byl jeden z jeho bývalých dorostenců dozorcem, předávání motáků byla jeho pomoc. Domů se tatínek vrátil po Gottwakdově amnestii po volbách ve velice špatném zdravotním stavu. Vrátil se z vyšetřovací vazby, k soudu vůbec nedošlo.

Když byl v roce 1952 povolán k odvodu do PTP, (bylo mu 52 let!), v odvodní komisi byl lékař také jeho bývalý dorostenec. Ihned mu vystavil papír, že není schopen vojenské služby.

I tak se projevovalo sokolské bratrství.

Byla to těžká doba, vždy záleželo na tom, s kým jste se potkali. Únorový puč byl ústavní, ale to, co následovalo, bylo zcela protiústavní. Diktatura jedné strany (to řekl Lenin)

Otakar Mach – Sokol Prosek

O vlastenectví

O tomto tématu je třeba mluvit právě teď, v době společenských i lidských problémů, které rostou s degradací mravních hodnot, především u mládeže. Není a nebude to jednoduché. Je proto nutné. Abychom se tomuto problému věnovali – a to nejen teoreticky, ale především prakticky – je to v zájmu nás všech.

Nedovedu se k tomuto tématu sama dost dobře vyjádřit, proto – s jejím laskavým dovolením – použiji mírně zkrácenou verzi přednášky PhDr. doktorky Marie Neuzdorflové.

Kolektivní identita, ztotožnění se jednotlivce s celkem, vědomé i nevědomé, je naprosto nezastupitelné proto stále zůstává národ a pojem vlastenectví se obvykle více či méně vztahuje k němu. Tím se nezpochybňuje význam státu, který hrál po staletí nejdůležitější roli. Jednotlivec do Velké francouzské revoluce neznamenal nic. V Evropě se národy vyvíjely do 19. století v podstatě navzdory státům, značně autoritativním. Ještě koncem 19. století katolická církev, globalistická, považovala národy za pozůstatek pohanství, odklonu od Boha. Když zatím vynecháme vlastenectví Čechů za reformace, pro vlastenectví lidí bylo rozhodující uvolňování politických poměrů, které přicházelo s osvícenstvím, s tlaky zdola a revolucemi, s myšlenou rovností, spravedlností a demokratizace. Někteří filosofové, jako J. G. Herder, věnovali tomuto vývoji sympatizující pozornost z hlediska humanismu a ve spojení se slovanskými národy. Idea humanismu, požadující svobodu pro lidi jako prostředek k jejich vzdělání, pozitivnímu rozvoji, včetně sociálního, byla nutně svázána s existencí národa, zvláště mateřského jazyka. Stále platí, že **národ je nejširší entita, se kterou jsou lidé schopni se smysluplně ztotožnit**, a to i emocionálně, ať vědomě nebo nevědomě. V ideálním případě entita národa je totožná s entitou státu. Zůstane dlouho podstatné, že evropské národy se od sebe liší v mnohých aspektech: území, historie, jazyk, tradice, kultura, podmínky existence, úroveň, zkušenosti, potřeby, což se odráží v jejich vlastenectví. Ani při vytváření větších celků se tyto rozdíly nemohou ignorovat bez nebezpečí vážných konfliktů. T. G. Masaryk byl snad první, kdo se této otázce věnoval, zvláště v *Nové Evropě*. Jeho požadavek respektu vůči národům, a to i malým, je stále nedoceňován.

Je zřejmé, že národní identita má především duchovní základy, cenné jak pro celek tak pro jednotlivce, jeho úroveň - mravní, emocionální, intelektuální, politická dospělost. Lidé, kteří jsou odcizení těmto dimenzím svého národa, což bývají hlavně mocenské vrstvy, kladou soukromé zájmy před společné, pohrdají lidmi a zároveň se jich bojí. Výjimky potvrzují pravidlo. Jejich přístupy záměrně blokuji soudržnost společnosti, přispívají ke konfliktům, k neschopnosti veřejnosti se domluvit na společných zájmech a potřebách. Vlastenectví občanů považují za nebezpečí ohrožující jejich moc. **Vlastenectví zdaleka není soukromou záležitostí.**

Ted' trochu konkrétněji. Od začátku 19. století sílí pocit, že sdílená kolektivní identita, zvláště národní, je silou, kterou lze úspěšně uplatňovat k prosazování společných zájmů -- svobody lidí, lidských i politických práv, kulturní

úrovně, sociální spravedlnosti. Kromě revolucí a povstání do začátku 19. století neměla většina lidí možnost uplatňovat svůj vztah k vlastní zemi, společnosti, národu. Ale v pozadí těchto feudálních poměrů existoval malá vrstva inteligence, která přijímala osvícenské přístupy a přispívala nenápadně, ale vytrvale, k rozvíjení identity českého národa, napřed jazykové, poté historické, sociální, politické. V pozadí byla osvícenská víra, že nižší zanedbané vrstvy mají zrovna tak cenný pozitivní potenciál jako vyšší zámožné a vzdělanější vrstvy a že mají právo ho rozvíjet ku prospěchu svému i společnosti a že nikdo nemá právo jim v tom bránit. Abstraktní vztah k národu začal nabývat konkrétnější formy.

Znalosti, vědomí společných kořenů, jazyka, historie bylo závrtným impulsem pro kulturní rozmach národa, pro jeho sebeznanost, integraci, cílevědomé vlastenectví, i zdravější sebevědomí a sebeúctu lidí. Důkladnější sebeznanost šla ruku v ruce s úsilím rozumět světu, ve kterém lidé žili, což otvíralo lidem možnosti ovlivňovat své životy i záležitosti veřejného zájmu ke svému prospěchu. Samozřejmě, že **tento rozvoj i vlastenectví byly pronásledované mocenskou vrstvou, kterou tvořili hlavně Němci, katolická církev a šlechta.** Tímto procesem procházely i další malé slovanské nesvéprávné národy. Rostlo i jejich přesvědčení, že jako kulturní, historický, geografický celek mají právo na respekt od větších národů a že větší národy nemají právo je ovládat a vykořisťovat. V protikladu k tomuto vývoji národů, zvláště menších, začal od konce 18. století působit liberalismus, ekonomický i politický, nacionalismus a expansivnost velkých národů (Němců) a později marxismus. Lid se začal bránit kulturou. Pocit národní sounáležitosti měl různé projevy – společenské, literární, v úsilí o národní kulturní instituce, včetně škol, v postojích jednotlivců. Veřejné projevy vlastenectví, vyžadovaly dlouho značnou odvahu. Dnes je **19. století** účelově nazýváno stoletím nacionalismu v pejorativním smyslu. **Ve skutečnosti šlo o kulturní a politickou demokratizaci společností, o vědomý čínorodý vztah jednotlivce a společnosti, národa.**

PhDr. Marie Neudorfllová

Pravdy a lži českých dějin

Prof. PhDr. Stanislava Kučerová, CSc.

Článek svým tématem přímo navazuje na předchozí stať dr. Neudorfllové i citát Karla. Čapka. Současný stav je naším dílem a jen my ho můžeme změnit.

„K násilí, jímž byli a jsou lidé a národy ovládnuti hmotně, přistoupila jako poslední vymoženost dvacátého století propaganda, která ovládla lidi a národy duševně. Násilí zbavuje lidi svobody vůle. Propaganda je zbavuje svobodného úsudku. Proti násilí se bojuje rukama a zbraní. Proti nepravdě a nepravu, proti fanatismu a demagogii se bojuje slovem a svědomím. Ve světové při o pravdu a právo asi neplatí přísloví, že moudřejší ustoupí“.

Karel Čapek

Od převratu 1989 nepřestáváme žasnout nad neutuchajícími proudy pohrdavého a nenávislného znevažování našich národních dějin a naší národní kultury, které chrlí většina tisku i televizních kanálů. Hledáme-li zřídla tohoto mediálně šířeného špinění, pomlouvání a tupení naší minulosti, které již patří na veřejnosti k „dobrému tónu“, najdeme objemnou knihu „Úloha Čechů v dějinách“ (Praha 1991, 690 s.), kterou pod pseudonymem Podiven (jméno sluhy knížete Václava) vydala trojice autorů, P. Píthart, P. Příhoda a M. Otáhal (ten s některými výhradami). Prý zrcadlo, nastavené českému národu. Ve skutečnosti pomlouvačný pamflet, do něhož se promítl příkrý, odmítavý vztah těch německých analistů, kronikářů a historiků, kteří perem podporovali, zdůvodňovali a oslavovali expanzivní činy svých vládců. Historické děje se tu podávají bez lidské účasti a pošklebováním agresora. A přitom šlo o osudy generací na léta, staletí. Podiven pohrdá Čechy jako otroky, ale nechce jim dovolit, aby se osvobodili. Odsuzuje opovážlivé Přemyslovce, kteří nechtěli být vazaly římských císařů, pranýřuje troulalost husitů, kteří se opovážili „vykloubit z duchovních svazků Evropy“, tupí stavovské rebely, exulanty, tajné nekatolíky, buditele a obrodiče, austroslavismus, panslavismus, čechoslovakismus, Volnou myšlenku, legionáře, Masaryka, Beneše, první republiku... Nejde tu o historickou pravdu,

ale o útok na historické vědomí českého národa. Za cenu zamlžování, bagatelizování, překrucování ba i vysloveně neslušného pomlouvání řadí vybrané historické jevy tak, aby byla potvrzena apriorní ideologická konstrukce (čím se liší od rasistické?), že Češi jsou živel zaostalý, primitivní, málo tvořivý, zatímco Němci jsou „státotvorné plemeno“ a nositelé „vyšší kultury“. Podřadní Češi se marně snaží překonat svou nezralost, přizemnost, odvozenost, malost, plebejství. Neprávem se prý dovoláváme slavné minulosti, velikosti svých předků, kulturního bohatství svého národa. Jsou to samé anomálie, kterými jsme uráželi universalismus a jiné vznešené ideje „svaté říše římské německého národa“, vlídnou monarchii habsburskou i právní cítění Němců v našem pohraničí. Nejvíce jsme se ovšem prohřešili tím, že jsme znovu – zcela nezaslouženě – prý lstí a podvodem získali a potom zas ještě obnovili samostatný stát, proti vůli těch, kteří si osobovali právo nám vládnout.

Podle Podivena se Češi od nejstarších dob pouštěli do pochybných dobrodružství proti ozbrojeným nositelům vznešené ideje „svaté říše římské národa německého“ a pokračovali v tom i v rámci c.a k.habsburského mocnářství. Zahazovali se s povrchními kacíři a neprozřetelnými stavovskými odbojníky, pořád si na něco neodpovědně hráli, pořád něco předstírali, vymýšleli si mýty a fikce o vlastní minulosti. Pokoušeli se o obrodu jazyka a kultury, ačkoli na to neměli, jsouce ducha nedostačivého. Jungmann (o té nepoctivosti!) si vypůjčoval slova od jiných Slovanů, Hanka, kterému nestačily staré pověsti v Kosmově kronice, podvrhl „Rukopisy“ a Smetana, Mánes, Aleš, Myslbek, Zeyer, Fibich aj. (jaká hanba!) nebadali o jejich historické věrohodnosti, ale inspirovali se ve své umělecké tvorbě poetickou krásou básní, které se tu náhle objevily. A Světlá byla nenadaná snaživkyně a Hálek, favorizovaný současníky před Nerudou, se měl stát českým Shakesparem (haha!) a Neruda byl citový deviant, a proto tolik přilnul k národu. Mácha byl dobrý básník, ale to jen díky jakési barokní filiaci své poesie. A Palacký s celou politickou reprezentací šli manifestovat do carské Moskvy (taková ostuda!) a Havlíček byl šovinista, Masaryk venkoncem povrchní myslitel a posléze podlý (!) politik a všechny ty panslavismy, austroslavismy a čechoslovakismy byly jen provokací vznešených idejí německého hegemonismu, založeného přímo „plemenně“ „státotvorným géníem Germánstva“. Češi nedovedou vládnout (na rozdíl od Mad'arů). Nepřestajná nedostačivost české kultury a bažení po nedostížných vzorech se promítlo i do budování Národního divadla. „Národ sobě“? K popukání. Takový národ! A Sokolové byli paramilitantní organizace (!) atd. atp.

Češi v Anglii a Sokol Londýn

Česká obec v Londýně nikdy nepatřila mezi největší zahraniční pospolitosti. Důvod je zřejmý – Anglie je na výspě Evropy, Češi měli geograficky blíž k Německu jako ke svému mocnému sousedovi. Ovládali nejčastěji němčinu, anglicky mluvil málokdo. První návštěvníci Anglie, o které pojednávají historické prameny, byla dcera Karla IV. Anna Lucemburská, manželka krále Richarda II. Těšila se značné oblibě, a proto ji Angličané obdařili přízviskem ‚Good Queen Ann‘. V době husitské byly kontakty čilejší, hlavně akademické, jelikož Jan Hus se hlásil k učení Jana Wiklefa (Johna Wycliffa) jehož spisy v Oxfordu přepisovali čeští studenti, převáželi je do Prahy a duchovenstvo je používalo v latinském originálu i v překladech do češtiny. Mezi nejznámějšími studenty Oxfordské univerzity byl Jeroným Pražský, upálený v Kostnici na stejném místě jako Jan Hus, jen rok po něm. Později, v šedesátých letech 15.století, do Anglie zavítal pan Lev z Rožmitálu v rámci cesty po evropských zemích. Jeden z členů jeho doprovodu, zeman Václav Šašek z Bířkova, si do cestovního deníku zapsal několik zajímavých postřehů. Přiznal, že v Anglii se hodně poučil, zvláště od námořníků, ale o Angličanech se nevyjádřil příliš lichotivě: „Více o Angličanech nemám co psáti, leda to, že jsou to jak se mi zdá lidé nevěrní a lstiví, usilující o záhubu poutníků, a nesmíš jim věřiti, ani když před tebou pokorně padají na

kolena“. Zeman podrobnosti nevedl, ale musel se v Anglii setkat s něčím vysoce nepříjemným. Doufejme, že se na něj alespoň občas usmála nějaká Angličanka. Mezi českými návštěvníky Anglie v 17.století byl Jan Amos Komenský. Slavný český grafik Václav Hollar se zde dokonce usadil a v Londýně zemřel. O dvě stě let později se zde objevil politický uprchlík z Rakouska, Adolf Vilém Straka, odsouzený v Praze v nepřítomnosti k trestu smrti za účast při nepokojích v květnu 1849. Tento přítel ruského anarchisty Nikolaje Bakunina působil v Londýně nejprve jako učitel latiny a řečtiny, později přednášel němčinu na University College. A.V. Straka byl opravdovým velikánem mezi krajany v Londýně. V roce 1869 zde založil Česko-moravský spolek čtenářský. 28.června toho roku pražské Národní listy v rubrice Zasláno uvedly, že lidumilové tohoto spolku zaslali 12 zlatých na podporu politických vězňů v Praze. Strakův spolek založil knihovnu, která se stala první menšinovou knihovnou v Londýně, jak nedávno zjistila dokumentaristka Sylva Šimsová. Strakův Spolek si předplatil několik českých časopisů, na příklad Obrana, Svoboda a Ruch. Po Strakově onemocnění se Spolek pod novým vedením přejmenoval na Českoslovanskou besedu v Londýně, která se později přeměnila v Českoslovanský spolek Žižka. Ten navázal kontakt také s Českou besedou v Liberci. Na valné hromadě 23.ledna 1903 členstvo přijalo návrh na změnu Spolku v Tělocvičnou jednotu Žižka. Kronikář J.Kučera zhodnotil tuto událost slovy: „V této památné době počíná naše nová historie. Vznikl důležitý převrat spolkový, uvolňující všestranný jeho rozvoj, probuzena idea sokolská i zde na půdě Anglie. Nemohlo být zajisté vítanější myšlenky, než ustavit v Londýně sokolskou jednotu, která by v zájmu celého českého národa propagovala užší pojítka s národem anglickým, nás skoro neznajícím“. Prvním starostou byl bratr Albany, náčelníkem Aleš, jednatelem František Kopecký. Členy byli ponejvíce řemeslníci jako krejčí a kožešníci pracující na příklad v Carnaby Street, kde se soustřeďovaly krejčovské a kožešnické dílny a obchody. Do Jednoty vstupovali také číšníci, učitelé a hudebníci, mezi nimi bratr Adolf Lotter. Jednota neustále vrůstala, a brzy byl založen i ženský odbor. Po několikaletém sporu mezi bratry a sestrami o název a jmění se Jednota skutečně sjednotila pod názvem Sokol Londýn. Pravidelné cvičení se konalo v pronajatých tělocvičnách škol různých stupňů. První z nich byl soukromý ústav Stemplův, po roce 1911 pak městská škola v Barrow Hill Road v St John's Wood. Vedle pravidelného cvičení jednou i dvakrát týdně se konaly přednášky, zhruba v měsíčních intervalech. První veřejné cvičení bylo uskutečněno v roce 1911. Jednota pořádala také výlety, v létě se chodilo společně na houby na příklad do Eppingského lesa ve východním Londýně. Oblíbené byly i plesy a jiné taneční zábavy. Výnosy byly věnovány na pomoc potřebným členům a jejich rodinám - diskrétně, rozhodnutím výboru Jednoty. Když v létě 1914 propukla I.světová válka, londýňští Sokoli se rázně postavili do protirakouského hnutí od samého začátku. Zapojili se do první demonstrace na Trafalgarském náměstí na protest proti rakouskému vyhlášení války Srbsku. Vešlo ve známost, že nikdo z krajanů se nevrátil do vlasti, aby narukoval do armády císaře Františka Josefa I. Zasloužil se o to malíř miniatur František Kopecký, který se tím chlubil mezi nejen v restauraci Coach and Horses v Great Marlborough Street č.1 nedaleko Regent Street, kde se londýňští sokoli tehdy scházeli nejčastěji. Tato restaurace je tam dodnes. Velmi oblíbená byla také restaurace krajana Jana Sýkory v Gloucester Road č.26, která už ale neexistuje. Sýkora byl v Sokole Londýn řadu let knihovníkem. Knihovna Jednoty byla tehdy pravděpodobně v jeho restauraci. Vstoupil dobrovolně do britské armády, kde stejně jako František Kopecký sloužil u královského dělostřelectva. Po válce se vrátil do Plzně, ale v roce 1941 ho tam Němci zabili jako nebezpečného živla. Krajan Brož napsal: „Tím se Němci pomstili muži, který byl před 25 lety jejich zuřivým odpůrcem“. Londýňští sokoli se hlásili jako dobrovolníci do britské armády už na začátku války, ale britské úřady jejich ochoty hned nevyužily. V Londýně byla situace jiná než ve Francii, kde členové Sokola Paříž a socialistického spolku Rovnost byli přijímáni do francouzské armády nadšeně a stali se příslušníky roty Nazdar. Ta byla nasazena na západní frontě hned v první fázi války a utrpěla těžké ztráty. Když londýňští krajané v srpnu 1914 v dopise nabídli své služby armádě krále Jiřího V., bylo jim v dopise z ministerstva války zdvořile poděkováno a konstatováno, že domácí britští dobrovolníci na rychlé zničení nepřítele postačí. To se samozřejmě nestalo. Po statistických britských ztrátách na západní frontě parlament zavedl v roce 1916 brannou povinnost. Ta se už vztahovala i na londýňské Sokoly, kteří do britské armády vstupovali jako dobrovolníci. A pokud se do armády nepřihlásili, hrozilo jim rozhodnutím výboru Jednoty vyškrtnutí z

členských řad. Londýnská Jednota její řady za války značně prořídly, se o své frontové brance vzorně starala. Jak uvádějí zápisy výboru Sokola Londýn, Jednota organizovala pravidelné sbírky na potravinové a tabákové balíčky pro své vojáky, a ty jim byly poštou spolehlivě doručovány. Po válce se mnozí londýnští Sokoli stejně jako TGM vrátili do nové Československé republiky. Ale jiní ve Spojeném Království zůstali. Třeba proto, že zde založili rodiny, byli zde spokojeni a do vlasti bylo možné snadno cestovat. Po Mnichovské dohodě, kterou nejen mnozí Češi a Slováci považují dodnes za opovržením hodný diktát uskutečněný bez účasti československých představitelů, se Prezident Edvard Beneš usadil v Londýně a vedl odsud zahraniční odboj podobně jako za první války TGM. Po Únoru 1948 se do Londýna hrnuli mnozí političtí uprchlíci, mezi nimi Sokoli, kteří věřili, že komunistický režim doma nevydrží dlouho. Mýlili se. O tom a o nejslavnější Sokolce, náčelnici žen ČOS sestře Marii Provazníkové, a její činnosti v Londýně a v USA, pojednám příště.

Milan Kocourek, Kolín.

Literatura: Václav Šašek z Bírky: Deník o jízdě a putování pana Lva z Rožmitálu a Blatné z Čech až na konec světa, 1577, Milan Kocourek: Dějiny Sokola Londýn a začátky české obce v Anglii, 1990, Josef A. Brož: Czechoslovakia and Great Britain, 1943, Tomáš Jakeš: Hrdinové z Londýna 2016

Kaleidoskop - leden

Gregoriánský kalendář

Zavedl ho roku 1582 papež Řehoř XIII. Používaný kalendář juliánský, používaný až do toho roku přestal vyhovovat, protože se dostal do nesouladu se skutečným stavem – o 10 dní předstihl oběh sluneční. Byly proto 4 dny prostě vypuštěny a po 4. nleďovalo hned 15. října. Do kalendáře byly zařazeny tzv. přestupné roky, kdy byl měsíc únor o den delší – ovšem to byly pouze roky dělitelné čtyřmi a to když je celé datum dělitelné 400. Systém se nazýval Inter gravissimas. Přijaly ho nejdříve katolické, pak protestantské státy.

Solární systém 365 dní (případně 366 dní), má určen 12 pevných měsíců a má sedmidenní týden.

Vznik církve Československé - husitské

Oficiálně byla založena 8. ledna 1920. Je to církev specificky národní, roku 2011 měla necelých 40 tisíc členů. Její založení bylo důsledkem politických poměrů za války a po válce, kdy řada radikálních katolických kněží nesouhlasila s katolickou církví, především pro její orientaci na Habsburky a rakouskou politiku a usilovala o návrat k prvotní církvi, uznávala učení mistra Jana Husa a husitství. V čele tohoto hnutí stál Karel Farský. Snaha o odštěpení probíhala především v prvních poválečných letech po vzniku republiky. Snahou bylo – pryč od Vídně a od Říma. Byla připravena nová česká liturgie, už o Vánocích zněla na bohoslužbách pouze čeština.

Samozřejmě se to nelíbilo ortodoxní části katolických kněží, dokonce docházelo i k nepokojům. Nová církev získávala přívržence i na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Bylo nutno řešit otázku svěcení kněží, prvním, kdo zastával biskupský úřad byl Karel Farský.

Za války musela být církev přejmenována na Českomoravskou a byla značně v nemilosti. Po válce přijala své původní jméno.

Za zmínku stojí angažovanost církve. Za povstání byla umístěna vysílačka v Husově sboru ve Vršovicích.

V současnosti je představitelem církve Tomáš Butta.

První dokumenty o založení Univerzity Karlovy

Asi od poloviny 19. století oslavujeme tradičně založení Univerzity Karlovy 7. dubna 1348. Její založení je podmíněno třemi akty

- Zakládající listinou bulou papeže Klimenta VI. potvrzenou v Avignonu 26 ledna 1347.
- Nadační listinou Karla I V. z 2. dubna 1348
- Eisenašským diplomem ze 14. ledna 1349

V roce stého výročí vzniku republiky získala UK dvě velmi důležité písemnosti (ze soukromých sbírek). Byl to originál listiny papeže Klimenta VI. obsahující souhlas se založením vysokého učení v Praze a notářský list z 30. VI. 1347, což byl opis papežské listiny plus popisy svědků. K papežské listině byla připojena olovená papežská bula, na jejímž reversu bylo jméno papeže Klimenta VI. a Karla IV. Listina nejen souhlasila se založením vysokého učení, ale potvrzovala, že právo listiny platí pro celou západní Evropu. Původně byla listina vydána ve dvou exemplářích, první byl uložen v univerzitní knihovně, která však byla za války odvezena a v podstatě zanikla. Druhý byl adresován pražskému arcibiskupovi Arnoštu z Pardubic, který byl ustanoven univerzitním kancléřem a listina mu dávala značné pravomoci. Druhá, mírně poškozená, listina byl notářský instrument z 30. VI. 1347, původní pečeti se nezachovaly. Vydavatelem byl veřejný notář Petr Michalův a byl na něm uveden text Klimentovy listiny a podpisy svědků opisu. Původní exemplář byl za války zničen.

Téměř neznámý „svatý“

Jan Nepomuk Neumann, který se narodil 28. března 1811 v Prachaticích, studoval v Českých Budějovicích a v Praze, ale skoro celý život prožil za oceánem. Byl velmi vzdělaný, uměl osm jazyků. Zajímal se o botaniku a astronomii. Odešel do Ameriky na misi a teprve tam byl roku 1836 vysvěcen biskupem Johnem Dubois. Pracoval především u německých vystěhovalců v okolí Niagary. Vstoupil do řádu redemptoristů a 16. ledna 1842 složil řeholní sliby. V letech 1847 – 49 byl hlavním představitelem celé misie, ve 41 letech přijal biskupské svěcení. Založil na 80 kostelů a stovku škol. V Americe byl velmi váženou osobou, ale trvalo sto let úsilí, než byl 19. června 1977 skutečně kanonizován.

Zemřel 5. ledna 1860 na ulici ve Filadelfii, kde padl vyčerpáním.

K 6. lednu se vztahují

hned tři výročí tří významných osob, které zanechaly stopu v kulturní historii českého státu. Byly to:

Josef Dobrovský - kněz, filolog Historik, zakladatel vědecké bohemistiky a slavistiky. Narodil se 17. 8. 1753 a zemřel 6. I. 1829.

Gregor Mendel – světoznámý zakladatel genetiky, objevitel základních zákonů dědičnosti. Narodil se 20. 7. 1822 a zemřel roku 1882.

Vlastimil Bubník — sportovec, hokejista a fotbalista. V obou disciplínách reprezentoval republiku. Od r. 1977 byl členem Síně slávy II HF a v roce 2008 se stal členem Slávy českého hokeje. Osobně to byl člověk veselý, upřímný a přátelský.

Robert Falcon Scott

Anglický polární badatel. Narodil se 6. června 1868, v rodině s námořnickou tradicí. V souladu s tím se stal námořním důstojníkem a v r. 1899 se stal velitelem britské výzkumné výpravy do téměř neznámé Antarktidy. Výprav disponovala rozsáhlými finančními prostředky, které jí dovozovaly nejlepší a nejmodernější vybavení – zásoby, oděvy, obuv, loď Discovery. Jak se později ukázalo, toto vybavení nebylo vždy nejvýhodnější – nepoužíval tažné psy, ale poníky, kteří se do terénu Antarktidy nehodili, motorové saně se brzy rozbily.

Scottova výprava měla být první, která se dostala také do tajemného vnitrozemí kontinentu. V roce 1902 měla výprava vynikající počasí, které jí dovozovalo přistát na hluboké vodě přímo u bariéry. To jí dovozovalo rozsáhlý průzkum oblasti Rossova moře i objev Země krále Edwarda VII. Po roční nepřítomnosti doma byl srdečně přivítán a jeho zásluhy, především vědecký materiál, byly vysoko oceněny.

Ve světě je však známa především jeho další výprava, která skončila tragicky. Scott byl vynikající odborník, svou povahou si získal respekt i lásku svých druhů. Utábořil se na tzv. Chatovém výběžku, kde stála chata z předchozích výprav. Měl odtud ovšem daleko delší trasu k pólu než jeho konkurent Nor Roald Amundsen. Cestou se ukázalo chybné rozhodnutí na použití poníků. Byli těžcí. Bořili se do vysokého sněhu a lámali si nohy. Museli být utraceni. Naproti tomu Amundsenovi psi běželi lehce, kromě toho nakonec posloužili i jako vzájemná potrava. Použití psů byla nesporná Amundsenova výhoda, kterou Scott nemohl nijak překonat. Asi 200 mil od pólu už Scott a jeho tři druhové na poslední části cesty museli táhnout těžké saně sami a terén před nimi i počasí měli vysloveně těžké a špatné. Na pól dorazili naprosto vyčerpaní 12. ledna 1912 a objevili tam zbytky Amundsenova tábora (na pól dorazil o měsíc dřív, už v prosinci 1911) a dopis, který Amundsen zanechal na místě pro norského krále.

Zpáteční cesta byla čirý horor, jak se později veřejnost dověděla z nalezených Scottových deníků. Ubývalo sil i zásob, paliva a muži stále odmítali nechat nasbíraný vědecký materiál na místě, takže saně byly stále těžší a těžší. Poslední zastavení zdecimovaných zbytků výpravy se konalo asi 18 km od velkého skladu, kde byl uskladněn dostatek všeho, co potřebovali. Už neměli sílu jít dál. Zemřeli ve stanu pravděpodobně 29. nebo 30. března 1912. Scott měl na hrudníku položené deníky, ze kterých se záchranná výprava (dorazila asi za 8 měsíců, dřív to nešlo!) dověděla všechno o cestě i posledních krutých okamžicích.

Scottův deník prý končil slovy: „Pro Boha, postarejte se o naše pozůstalé.“

Stadion „Na Štvanici“

Byl – po velkých průtazích – slavnostně otevřen 6. listopadu 1932 zápasem pražského LTC s klubem Manitoba University z Kanady, prohráli jsme 0: 2.

Štvanice se pak stala centrem českého bruslení – hokeje i krasobruslení.

Konala se zde 4 mistrovství světa – 1933, 1938, 1947 a 1955.

Stadion už v současnosti nevyhovoval – takže byl zbourán – prostě

„Všechna sláva, polní tráva“.

Premiéra opery „Její pastorkyňa“

Dnes asi nejhranější česká opera hraná na světových scénách, ovšem častěji se hraje pod jménem hlavní hrdinky a to je „Jenůfa“.

Opera má tři jednání a premiéra se konala v Brně 21. ledna 1904. Janáčkovu hudbu podstatně dříve přijala Morava než Čechy, trvalo skoro devět let, než se po fantastickém úspěchu v Brně konala pražská premiéra v ND. Neobvyklé bylo že, že textovým základem nebyly verše, ale mluvené slovo (moravské nářečí).

Pražská premiéra se konala 26. května 1916 – opět úspěch a Janáčkova hudba se rozletěla do světa.

Zázrak! Nebo podvod?!

Všichni víme, že zázraky a kouzla se nedějí. I tak však hýbala tiskem v padesátých letech tzv. „*čichoštská*“ aféra“ V kostele v Čichošti se údajně pohnul kříž asi ½ metru vysoký, umístěný na oltáři. Vidělo to asi dvacet lidí. Měl to být zázrak, což, samozřejmě, upozorňovalo veřejnost na náboženství a církve, které byly v tu dobu totálně v nemilosti a bylo to považováno za útok proti současné komunistické ideologii. Z podvodu byl obviněn místní farář Josef Toufar, který byl 28. ledna 1950 zatčen, byl uvězněn ve Valdicích. Byl ovšem obviněn z naprosto nesmyslných „zločinů“ jako bylo falšování faktů a podpisů, sexuálního zneužívání mladistvých, což mu ovšem nebylo nikdy dokázáno, stejně jako nevysvětlitelný pohyb kříže nebyl nikdy dokázán ani vysvětlen. Toufar zemřel na následky krutého mučení, lékař, který vystavoval úmrtní list, označoval jeho smrt za vraždu.

Soutěž – Evropa

- 1) Které státy řadíme mezi Skandinávské?*
- 2) Co je brakická voda?*
- 3) Které disciplíny řadíme do disciplin alpských?*
- 4) Která květina je považována za symbol Alp?*
- 5) Do kterého moře se vlévá řeka Visla?*
- 6) Co je to dolmen?*
- 7) Jaký je rozdíl mezi nálevkovitým ústím řeky do moře a deltou?*
- 8) Ve které části Evropy přežil zubr?*
- 9) Ve které obrazové galerii je vystavena Gioconda (Mona Líza)?*
- 10) Uved' jméno nejvyššího vrcholu Kavkazu!*

Únor

4. února 1920

Ve Versailles se Německo definitivně vzdává oblasti Slezska, zvané Hlučínska, které bylo více než 200 let německé. Obyvatelstvu se to, pochopitelně, nelíbilo a tak se bouřilo. Ještě v roce 1947 tam převládalo obyvatelstvo německé národnosti a asi 400 obyvatel bylo nuceně vystěhováno.

Časem se situace uklidnila, obyvatelé si zvykli a dnes se považují za Čechy.

Dr. Emil Holub

Lékař, cestovatel, badatel, známý především svými výzkumnými cestami po Africe. Narodil se v Holicích, kde je stále jeho museum 7. října 1847 a zemřel v Praze 21. února 1892. Procestoval především východní Afriku a oblast Velkých jezer.

Jeho museum je stále hojně navštěvované pro své etnografické sbírky.

Česko - maďarská smlouva

Definitivně ukončovala první světovou válku a upravovala vztahy mezi oběma státy, hlavně politické a upravovala státní hranice.

21. února 1894

Byl ukončen proces s Omladinou, organizací, která však nikdy neexistovala. I tak byla obžalována skupina mladých levicového zaměření, ale i někteří důležití intelektuálové. Hlavní osobou procesu byl provokatér R. Mrva, který však byl 24. února 1893 zavražděn. Od konce srpna začínalo v Praze zatýkání. Omladina byla obžalována z tajného spolčování, protistátní činnosti a urážek panovníka. I když nikomu nic nedokázalo, proces dopadl špatně a účastníci byli odsouzeni k několika týdnům až osmi letům vězení. Političtí dostali později milost.

Významné osobnosti měsíce února: Jsou to spisovatelka *Božena Němcová* a pedagog *Jan Amos Komenský*.

Zprávy z žup a jednot

Sokolské Brno bylo z pochopitelných důvodů včas odvoláno a přesunuto na rok 2022. Doufejme, že se situace do té doby stabilizuje a budeme se moci sejít. Takže nezoufejte a pilně cvičte – jak to jenom půjde!

In memoriam – Vlastimil Vyhlás

Vlastimil Vyhlás Narodil se 18. 2. 1929 v Mladé Boleslavi. Do roku 1946 žil ve Vlastibořicích, kde navštěvoval měšťanskou školu, následně v Turnově studoval obchodní školu. Pracoval jako referent, mzdový účetní, vedoucí účetní v několika firmách na Frýdlantsku a Liberecku. Od roku 1960 žil v Liberci, kde se stal členem ČSTV. Byl aktivním hráčem, trenérem mužů, rozhodčím i vedoucím odbíjené a také rozhodčím basketbalu. V roce 1975 se přestěhoval s

rodinou (manželka Blanka, syn Tomáš, dcera Jana) do Českého Dubu, kde pracoval jako vedoucí výpočetního střediska Automobilového opravárenského závodu až do odchodu do důchodu. V Českém Dubu se ihned aktivně zapojil do práce v ČSTV – v tělovýchovné jednotě Sokol. Zodpovědně vykonával funkci hospodáře a v první polovině 80. let se aktivně zapojil do výstavby fotbalového stadionu. Byl iniciátorem konání okrskové spartakiády v Českém Dubu a jedním z hlavních pořadatelů této zdařilé akce. Po revoluci v roce 1989 byl hlavním iniciátorem k návratu k sokolské tradici. Díky němu byla Českodubská Sokolská jednota jedna z prvních na Liberecku, která již v roce 1990 obnovila svoji sokolskou činnost. Pokračoval ve funkci hospodáře, byl volejbalovým trenérem dětí a pořadatelem sportovních a kulturních akcí pořádaných Sokolem. Od roku 1991 do roku 2007 vykonával funkci starosty sokolské jednoty v Českém Dubu. Zejména díky jeho schopnostem, zápalu, vytrvalosti a schopnosti přesvědčit další nadšence pro sokolské tradice se stala českodubská jednota jednou z největších a nejaktivnějších v župě Ještědské. Málo kdo si umí představit, jaké úsilí bratr Vyhlas musel vyvinout, aby zajistil dostatek financí na údržbu sokolovny. Již počátkem 90. let zajistil peníze na opravu fasády a téměř půl milionu na kompletní přestavbu vytápění sokolovny zemním plynem. Bratr Vyhlas byl již od roku 1990 členem výboru župy Ještědské, kde se staral o finanční agendu kanceláře župy. Patřil k hlavním pořadatelům župních sokolských sletů, sokolských Sletů pod Ještědem a veškerých tradičních župních akcí. Po celou dobu svého působení v předsednictvu organizačně zajišťoval školení cvičitelů v sokolovně v Českém Dubu pro všechny sokolské jednoty župy Ještědské. Za svoji obětavou práci v Sokole byl Českou obcí sokolskou oceněn bronzovým a stříbrným odznakem za zásluhy o rozvoj tělovýchovy a sportu. V roce 2014 získal za svoji dlouholetou obětavou práci pro obyvatele v našem městě ocenění Osobnost Českodubská. Přestože se na sklonku života z Českého Dubu odstěhoval do Liberce, stále se zajímal o dění v Českém Dubu a zejména v českodubské sokolské jednotě. Věnujme tichou vzpomínku na bratra Vlastíka, který opustil naše sokolské řady 26. 12. 2020 po krátké nemoci v pozhnaném věku 91 let.

Zpracoval br. Libor Škoda starosta TJ. Český Dub, zaslala Milena Havelková, náčelnice jednoty.

Výsledky obou soutěží

„Kde domov můj“

- 1) Karel Čapek
- 2) Sultán a Tyrl
- 3) Bečva
- 4) Jan Železný
- 5) 12 – tucet, 60 – kopa
- 6) Klínovec - 1244 m.n.m.
- 7) Nisa
- 8)
- 9) R. 1881, po požáru 1883
- 10) Alois Hudec
- 11) Modrá a bílá

Evropa

- 1) Dánsko, Norsko, Švédsko, Finsko, Island
- 2) Smíšená sladká a slaná voda
- 3) sjezd, slalom, obří slalom, skoky, severská kombinace
- 4) protěž
- 5) Baltské moře
- 6) kamenný stůl –megalit
- 7) nál. ústí – otvírá se zálivem, delta voda se dělí do ramen
- 8) Polsko, Bialověžský prales
- 9) Německo –Drážďany
- 10) Elbrus

A máme zaracha

Letí sokol, letí pták,
Letí vzhůru do oblak.
Letí nad matičku Prahu
od Moravy dolů k Váhu.
Letí sokol, letí pták,
Letí vzhůru do oblak.

Těmito verši začíná jedna z krásných písní, které jsme si jako dorost zpívali na prvním poválečném sletě roku 1948. Mávnutím svými křídly přeletí ještě dnes až na sousední Slovensko. Jeho výška a krása letu je nezdolná. Přesto však při jednom mávnutím peruti se oddělilo malé peříčko a pomalu v malých otáčkách klouzalo k zemi, aby dopadlo na okraj cvičiště Sokola Brno I. Při dopadu na zem se jemné chmíří několikrát zachvělo než zůstalo nehybně ležet. Bohužel, právě ta nehybnost zasáhla naše Sokolské Brno.

Takový malý, krásný svátek Sokola mezi Slety. Plný života i vzájemných setkání. Všichni jsme nedočkavě očekávali popisy skladeb a těšili se na nácvik, který se vždycky neobejde bez velkého úsilí zapamatovat si všechny polohy i přesuny. A mnohdy i bloudění mezi značkami. Výsledky na ploše jsou potom však vždycky v pořádku. Bohužel, o všechny tyto malé radosti, které patří neoddelitelně k sokolskému životu, jsme ochuzeni. Zásah vyšší moci však nemůže zničit naše odhodlání. Pandemie zmizí a o to bude větší chuť si zacvičit.

Nucený odklad o rok je jenom takové malé zastavení. Dá se říct, že jenom malý oddych. Ale dávejme pozor. Neusínejme na vavřínech. Naše tělesná schránka potřebuje pohyb, aby neusnula navždy. I v této nepříznivé situaci, kdy se nemůžeme scházet, je potřeba pečovat o své zdraví i zachování pružnosti a ohebnosti. Nezapomínejte na denní malé protažení oudů. Stačí třeba i pár cviků z připravované skladby na Sokolské Brno. Taky dlouhodobé odloučení jednomu člověku nesvědčí. A dnes není nic nemožného. Máme chytré telefony, máme maily a vůbec všelijaké vymoženosti, které nám umožní alespoň virtuálně se držet pospolu. Když všechno dostupné využijeme tak o to bude krásnější vzájemné setkání v tělocvičně. Už dnes si představuji a prožívám ten blahý pocit, když zatlačím na vchodové dveře stadionu a ony se opravdu otevřou. A oko se zarosí při té představě. Samozřejmě, že to oko se nebude rosit v tělocvičně. Na to máme ještě dost času, ale zarosí se po cvičení. Ne už na stadiu, ale v útulném posilovacím prostředí nad takovou jakousi věcí s bílou pěnou. Pevně věřím, že až se tady opět sejdeme, nebudem muset nosit okrasné ozdoby našich tváří, které nás dnes zdobí. Bylo by vhodné se jich zbavit. Na druhé straně ale některé zkušenosti z tohoto období napovídají, že někteří jedinci by tuto ozdobu měli mít předepsanu doživotně.

21.1.2021

Jura Bílý, Sokol Brno

Závěrečné slovo

A je to tady!

Neuvěřitelné! Píše se rok 2021!

Když sem byla malá, přemýšlela jsem, jaké to bude, až budeme žít v letech po roce 2000. A jestli se toho vůbec dožijeme. Nedovedla jsem si to představit. A je to tady – a musím podotknout, že o nějakém viru jsme nikdy neslyšeli a pandemii jsme rozhodně neočekávali. Je ovšem nutno se s ní vyrovnat, stejně jako s ostatními událostmi, které sužují svět.

Smutné je, že přerušila sokolskou činnost, ovlivňuje negativně naši výrobu, obchod, školství i kulturu. Až to skončí, budeme se s tím jen těžko vyrovnávat a budeme mít plné ruce i mozky práce, abychom opět dokázali nahradit všechny škody. Ale člověk je vybaven rozumem a vůlí, které zvířatům nahrazuje pud. Půjde to a musí to jít! Budeme k tomu potřebovat mnoho pevné vůle, odvahy začínat znovu, vzájemné tolerance a spolupráce!

Otázkou zůstává, jak nám to půjde a jakou cenu budeme muset zaplatit! Osobně jsem přesvědčena, že lidstvo projeví dostatečnou sílu, kterou potřebuje, aby úspěšně přežilo!

Nestačí ovšem věřit a doufat! Je nutno se připravit, pracovat, být optimisty a nenechat se otrávit.

To je v současnosti náš úkol, směr a cíl.

Přeji nám všem k tomu hodně zdraví, nezničitelnosti a prosté lidské radosti!

Nazdar!

Jarina Žitná

***Věřit jen v sebe,
věřit ze všech sil!
Velký je ten,
kdo veliký má cíl,
však větší ten,
kdo síly nepozbyl,
když osud cesty překážkami zryl...***

Těch překážek na nás čeká hodně!

Jarina Žitná

Nejenom pohybem živ je sokol

